

11.4.2019

Asianumero DKIR/299/00.05.00/2019
Viite OPH-632-2019
Asia Lausuntopyyntö lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnoksesta

LAUSUNTO NUORTEN LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTE-LUONNOKSESTA

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus kiittää mahdollisuudesta lausua uudistuvan lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksesta. Lausunnossaan kirkkohallitus kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Uudistuvan lukiokoulutuksen toivotaan tavoittavan yhä suuremman osan ikäluokasta. Koulutuksen laatua ja oppimistuloksia halutaan vahvistaa ja sujuvoittaa siirtymistä korkea-asteelle. Kirkkohallitus katsoo, että nämä tavoitteet voidaan saavuttaa vain, jos vaatimustasossa otetaan huomioon nuoren kehitysvaihe, jossa hän vasta etsii itseään ja kiinnostuksen kohteitaan. Tarvitava ohjaus ja tuki tulee sopeuttaa vaatimustasoon.

Yhteisillä opinnoilla on ryhmäyttävä vaikutus etenkin lukion alussa, jolloin opiskelijat tulevat eri kouluista, ja osa heistä on joutunut myös muuttamaan kotipaikkakunnaltaan. Liian varhaiset yksilölliset opinnot lisäävät yksinäisyyden riskiä. Nuori opiskelija tarvitsee päivittäin yhteisönsä tuen. Tämä on todettu jo ammatillisen koulutuksen muutoksissa.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

Lukiokoulutuksella on kahtalainen tehtävä, opetus ja kasvatus. Se on sanoitettu selkeästi. Arvoperusta on laadittu vahvaksi, ja sen tulisi konkretisoida lukion toimintakulttuurissa myös arjen tasolla.

3. Opetuksen toteuttaminen

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus on luvun onnistunein kappale, johon on sisällytetty uskontojen ja katsomusten näkökulma. Myös ”kestävä tulevaisuus” on tervetullut tuore käsite, joka ei sisällä ”kestävän kehityksen” rasitteita. Vaikuttaminen ja äänestäminen kannattaa mainita nuorten osallisuuden ja demokraattisen toiminnan muotoina sivulla 10.

4. Opetuksen ohjaus ja tukeminen

Otsikossa lienee virhe, sen tulisi olla *opintojen* tai *opiskelijan* ohjaus ja tukeminen.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

Arviointikulttuuria tulee avata perusteissa nykyistä enemmän ja ottaa huomioon erikokoisten lukioiden ja ryhmien todellisuus. Arvioinnin vertailtavuus ei saa kärsiä paikallisen päätätävälän vuoksi. Opiskelijoiden oikeusturvan ja opettajien kuormituksen kannalta arvioinnin merkitys on suuri, joten tämän luvun tulee olla nykyistä selkeämpi ilmaisultaan.

11.4.2019

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

Kirkkohallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tapaan myös lukiokoulutukseen on liitetty laaja-alaisen osaamisen alueet. Ne on avattu kattavasti.

6.15 Uskonto

Oppiaineen tehtävässä, yleisissä tavoitteissa sekä arvioinnissa korostuu akateeminen tieto ja sen käsittely. Dialogitaidot kyllä mainitaan, mutta niitä ei arvioida. Kirkkohallitus pitää tätä puutteena. Uskonnon opiskelun tulee edistää oman identiteetin rakentamista ja toiset huomioivaa vuorovaikutusta. Kirkkohallitus toivoo, että yhteistyökumppaneissa mainitaan myös uskonnolliset toimijat sivulla 248.

6.15.1 Evankelis-luterilainen uskonto

Pakolliset opintojaksot UE 1-2 ovat sisällöltään yhä liian täydet, mikä lienee seurausta pakollisten opintojaksojen vähentämisestä edellisessä tuntijaossa.

Valinnaisessa opintojaksossa *UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa* keskeisten sisältöjen luettelossa tulee sijoittaa erilliseksi kohdaksi: *Kristinusko ja kirkot* yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina.

Valinnaisessa opintojaksossa *UE5 Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa* on tarpeen avata, mitä taidemuotoja jakson pitäisi sisältää, jotta näkökulma ei jää liian kapeaksi.

Valinnaisesta opintojaksosta *UE6 Uskonto, tiede ja media* tuli sisällöltään kovin laaja, mutta tiehen siirto tähän opintojaksoon puoltaa paikkansa.

6.16 Elämäkatsomustieto

Uskonnon rinnakkaisaine elämäkatsomustieto on rakenteeltaan ja tavoitteiltaan hyvin erilainen, mikä hankaloittaa oppiainerajat ylittävää yhteistyötä. Pakollisissa opintojaksoissa ei käsitellä lainkaan uskonnollisia katsomuksia, mikä on ongelmallista.

Lisäksi uskonnon ja elämäkatsomustiedon arviointikriteerit ovat eritasoiset. Tämä asettaa katsomusaineiden opiskelijat keskenään eriarvoiseen asemaan.

Osallisuus, hyvinvointi, oppiminen ja jaksaminen

"Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta", todetaan perusteluonnoksen sivulla 10. Kirkkohallitus pelkää, että tämä ei toteudu mikäli opiskelija joutuu varhain isojen valintojen eteen. Lisäksi täyteen pakatut opintojaksot kuormittavat ja tähtäävät kaikessa ylioppilastutkintoon, jonka merkitys on korostunut korkeakoulujen sisäänotossa pisteytystyökalun myötä.

Kirkkohallitus katsoo, että parhaiten opiskelijoiden osallisuutta, hyvinvointia, oppimista ja jaksamista tuetaan rakenteilla, jotka mahdollistavat riittävän tauotuksen, vertaistuen ja vaikuttamisen. Hyvin järjestetyn henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi tarvitaan ryhmäyttäviä ja ennaltaehkäiseviä nuorisotyön menetelmiä, joita paikalliset yhteistyökumppanit, kuten kunta ja seurakunta, mielellään tarjoavat.

Tiivistelmä

Lausunnon keskeisenä sisältönä kirkkohallitus toteaa:

- Lukiokoulutuksen arvoperusta ja laaja-alaisen osaamisen alueet on kattavasti ilmaistu.

11.4.2019

- Arviointia koskeva luku vaatii selkeyttämistä. Katsomusaineiden (uskonto ja elämäntieto) arviointia tulee yhdenmukaistaa.
- Lukion kannattaa hyödyntää yhteistyötä uskonnollisten toimijoiden kanssa opiskeluympäristöissä, uskontojen asiantuntijuudessa sekä hyvinvointityössä.

Yhteisöllisyyteen sekä opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointiin on kiinnitettävä vielä suurempaa huomiota opetussuunnitelmatyössä.

Kansliapäällikkö Pekka Huokuna

vt. johtaja Jarmo Kokkonen